

YTTRANDE

2017-09-30

Energi och Miljödepartementet

103 33 Stockholm

Dnr M2017/01639/R, promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft.

Undertecknad har tagit del av rubricerade promemoria och vill med anledning därav lämna några synpunkter.

Energiöverenskommelsen och riksdagens tillkännagivande

Det är något otydligt vari lättnaderna i administration, flexibilitet och undvikande av orimliga kostnader för utövare av småskalig vattenkraft ligger i det presenterade förslaget. Tvärtom synes en total rättslöshet bli resultatet då enskilda tjänstemän från olika myndigheter ges rätten att diktera villkoren i domstolsprövningarna.

Vattenförvaltningen

Reglerna för hur kraftigt modifierade vatten (KMV) och konstgjorda vatten (KV) ska bestämmas enligt Havs- och vattenmyndigheten liksom rapporten ER 2016:11 finns det inget stöd för i ramdirektivet för vatten (RDV). Ett vattendrag där alla fallsträckor är utbyggda för vattenkraftproduktion kan aldrig anses som naturligt, detta oavsett storlek och produktionsförmåga. Att avgöra om ett vatten ska anses modifierat utifrån en beräkning av "nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel" har ingenting att göra med hur enskilda vattenförekomster ska beskrivas hydromorfologiskt. Promemorians skrivning om "de möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska utnyttjas" borde omfatta all vattenkraft oavsett storlek i den anda som EU-fördragets artikel 194 och EU:s förnybarhetsdirektiv 2009/28/EG ger.

Undertecknad vill därvid speciellt trycka på vad som stadgas under punkterna 4 – 6 samt 42 – 44 i nämnda direktiv. Se bilaga 1.

Vidare talas det i EU-rätten om allmänintresse vilket torde vara ett vidare begrepp jämfört med samhällsviktig verksamhet.

EU kommissionens kritik

Kommissionens kritik är ett direkt utslag av Sveriges felaktiga klassificering av våra vattendrag när god status ska vara målet oavsett hur verkligheten ser ut. Att direkt införliva Weserdomen i svensk lagstiftning förändrar inget i sak men lägger ett stort hinder för samhällsutvecklingen generellt.

Till Förslagen

10.1 Tidsbegränsade tillstånd

Förslaget om tidsbegränsade tillstånd rimmar dåligt med energiöverenskommelsens och riksdagens tillkännagivandens skrivningar om lättare administration mm. Idag finns kraftverk i drift som är över 100 år gamla. De skulle med detta förslag tvingas genom det nålsöga en tillståndsansökan innebär 5 gånger eller mer under sin livstid. 20-åriga tillstånd skulle lägga en död mans hand över en hel bransch. Om tidsbegränsade tillstånd skulle införas är 50 år ett minimum.

Om planen för moderna tillstånd följs och alla kraftverk och dammar får nya tillstånd i enlighet med miljöbalken torde behovet att ompröva dessa 20 år senare enbart öka den administrativa bördan både för verksamhetsutövarna och för domstolsväsendet.

10.2 Nationell plan för moderna miljövillkor

Den nationella planen borde slutligen beslutas av riksdagen och tas fram av en mer balanserad samling av statliga verk. Företrädarna för de föreslagna myndigheterna HAV, Kammarkollegiet, Naturvårdsverket och länsstyrelserna är i allt väsentligt motståndare till vattenkraft i allmänhet och småskalig sådan i synnerhet. Därtill är Svenska kraftnät part i målet i deras affärsverksamhet att överföra elkraft på stamnäten.

Att använda rapporten "Vattenkraftens reglerbidrag och värde för elsystemet" (ER 2016:11) för att bestämma vad som är "nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel" är helt missvisande.

Den "fördjupade" rapporten tar ingen hänsyn till de mindre kraftverkens fördelar för lokalnätens funktion och säkerhet, ej heller till deras värde ur beredskapssynpunkt eller dämpande effekt vid höga flöden och översvämningar.

10.3 Sakkunniga företräder den nationella planen

Vilken rätt till prövning återstår när denne "sakkunnige" sagt sitt?

10.4 Omprövning för moderna miljövillkor

I grunden är det en bra tanke om alla vattenverksamheter kan få sina miljövillkor uppdaterade men då borde reglerna för hur detta ska ske vara anpassade till skrivningarna om förenklningar på sätt som krävs enligt energiöverenskommelsen och riksdagens tillkännagivanden. Promemorians förslag leder med största sannolikhet till en massiv nedläggning av upp emot 1700 mindre kraftverk vilket torde strida mot grundläggande principer om egendomsskydd och rätten till rättslig prövning.

10.8 En branschgemensam finansiering (fond)

Den branchfinansierade lösningen för miljöförbättringar och produktionsförluster är otillräcklig. Det kan inte vara rimligt att fastställa ett maximibelopp på förhand. Vad händer om fondmedlen inte räcker till? Ska de som hamnar sist i kön för prövning helt sonika bli utan ersättning? Skulle en omprövning leda till ett förbud mot vidare drift och utrivning kan det ställas stora skadeståndskrav från sakägare för skador på deras fastigheter som t ex sinande brunnar, värdeminskning och annat som inte synes ersättas av fonden. Skadestånden kan uppgå till betydande belopp som i sin tur riskerar att driva verksamhetsutövaren i personlig konkurs. Jag anser att staten smiter ifrån sitt ansvar i den situation som statliga myndigheter försatt landet i genom sitt sätt att genomföra vattenförvaltningen.

10.10 Äldre tillstånds rättskraft

Det enda rimliga är att följa Vattenverksamhetsutredningens tolkning av gällande lagstiftning att de äldre kraftanläggningarna är lagligt tillkomna.

10.12

Ändringstillstånd vore ett utmärkt sätt att komplettera kraftverk med äldre vattendomar med miljöförbättrande åtgärder utan att tvingas pröva frågor som tidigare redan avgjorts.

10.13 Rätten till ersättning vid omprövning

Förslaget att ta bort tillståndshavarens rätt till ersättning vid omprövning som initierats av myndighet, kommun eller vattenförbund är ett rent konfiskatoriskt lagförslag som strider mot egendomsskyddet i 2 kap 15 § i regeringsformen.

10.14.1 - 5 Tillståndsprövningarna och möjligheterna att uppfylla ramdirektivets krav

Förslagen under dessa punkter går långt utöver vad som kan vara rimligt och kommer om de blir verklighet att sätta stopp för all form av framtida samhällsutveckling.

10.14.6 Skyldighet för mark- och miljödomstolen att hämta in yttrande från vattenmyndigheten.

Förslaget innebär i praktiken att enskilda tjänstemän på vattenmyndigheterna övertar domstolens roll och omöjliggör en objektiv rättslig prövning. Som verksamhetsutövare berövas man möjligheten till en rättvis prövning.

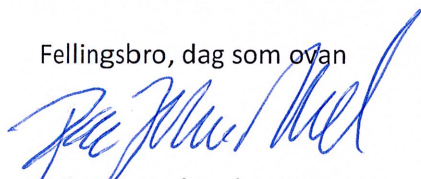
10.16 Miljörapport

Det kan inte vara samhällsekonomiskt försvarbart att tvinga verksamhetsutövarna till årliga miljörapporter. Tillsynsmyndigheterna blir överösta med tusentals, i grunden tämligen meningslösa rapporter med i stort likartat innehåll. Tillsynsmyndigheten har i dag alla möjligheter att begära in relevanta uppgifter från verksamhetsutövarna inom ramen för reglerna om verksamhetsutövarens egenkontrollprogram.

11 Konsekvensanalys

Vi konstaterar att promemorians konsekvensanalys lämnar många viktiga frågor obesvarade. Framförallt frågan om det grundläggande rättsliga skyddet för enskildas egendom.

Fellingsbro, dag som ovan

Frötuna Kraftverk HB

Per-Johan Ahrel

Frötuna 262

732 72 Fellingsbro

Utdrag ur EU-fördraget**ENERGI***Artikel 194*

1. Inom ramen för upprättandet av den inre marknaden och dess funktion och med hänsyn till kravet på att skydda och förbättra miljön ska målet för unionens politik på energiområdet vara att i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna

- a) garantera att energimarknaden fungerar,
- b) garantera energiförsörjningen i unionen,
- c) främja energieffektivitet och energibesparingar samt utveckling av nya och förnybara energikällor, och
- d) främja sammankopplade energinät.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser i fördragen, ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva nödvändiga åtgärder för att uppnå målen i punkt 1. Dessa åtgärder ska beslutas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén har hörts.

Åtgärderna ska inte påverka en medlemsstats rätt att bestämma villkoren för utnyttjandet av dess energikällor, dess val mellan olika energikällor eller energiförsörjningens allmänna struktur, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 192.2 c.

3. Med avvikelse från punkt 2 ska rådet, i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, med enhällighet och efter att ha hört Europaparlamentet, föreskriva sådana åtgärder som avses i den punkten när de är av främst fiskal karaktär.

Utdrag ur EU:s Förnybarhetsdirektiv 2009/28/EG

4) Vid främjandet av utvecklingen av marknaden för förnybara energikällor är det nödvändigt att ta i betraktande dess positiva inverkan på regionala och lokala utvecklingsmöjligheter, exportmöjligheter, social sammanhållning och sysselsättning, inte minst när det gäller små och medelstora företag och oberoende energiproducenter.

(5) För att gemenskapens växthusgasutsläpp och beroende av energiimport ska minska bör utvecklingen av energi från förnybara energikällor stå i ett nära samband med en ökning av energieffektiviteten.

(6) Det är lämpligt att stödja demonstrations- och kommersialiseringsfasen för decentraliserad teknik för energi från förnybara energikällor. Utvecklingen mot en decentraliserad energiproduktion har många fördelar såsom utnyttjandet av lokala energikällor, förbättrad lokal trygghet för energiförsörjning, kortare transportsträckor och minskade förluster vid energitransmission. Sådan decentralisering främjar också samhällsutvecklingen och sammanhållningen genom att erbjuda inkomstkällor och skapa lokala arbetstillfällen.

(42) För att energi från förnybara energikällor snabbt ska kunna tas i bruk och med tanke på dess kvalitet, dvs. att den generellt sett är mycket hållbar och gynnsam för miljön, bör medlemsstaterna vid tillämpning av administrativa bestämmelser, planeringsstrukturer och lagstiftning som syftar till att ge licenser till anläggningar såvitt avser utsläppsminskningar och utsläppskontroll i industrianläggningar, till att motverka nedsmutsning av luften och till att förebygga eller minimera utsläpp av farliga ämnen i miljön, beakta förnybara energikällors bidrag för att uppfylla miljö- och klimatmål, särskilt i jämförelse med anläggningar för energi från icke förnybara energikällor.

(43) För att stimulera enskilda medborgares bidrag till de mål som fastställs i detta direktiv bör de relevanta myndigheterna överväga möjligheten att ersätta godkännanden med en enkel anmälan till det behöriga organet när små decentraliserade enheter för produktion av energi från förnybara energikällor anläggs.

(44) Överensstämmelsen mellan målen i detta direktiv och gemenskapens övriga miljölagstiftning bör säkerställas. Särskilt under förfarandena för bedömning, planering och licensiering av anläggningarna för energi från förnybara energikällor, bör medlemsstaterna beakta all miljölagstiftning på gemenskapsnivå samt förnybara energikällors bidrag för att uppfylla miljö- och klimatmål, särskilt i jämförelse med anläggningar för energi från icke-förnybara energikällor.